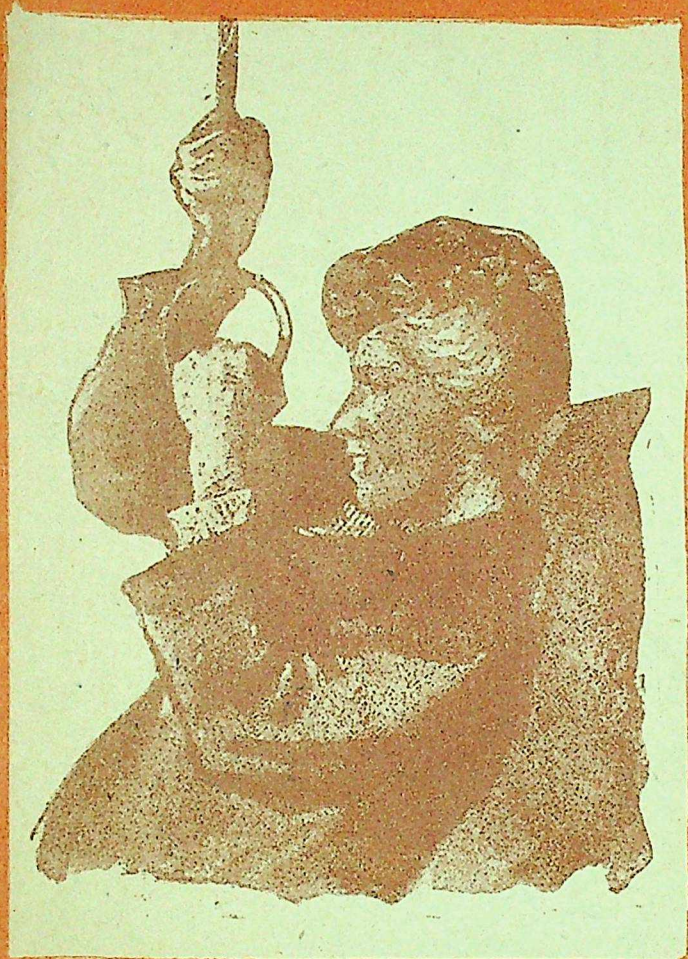

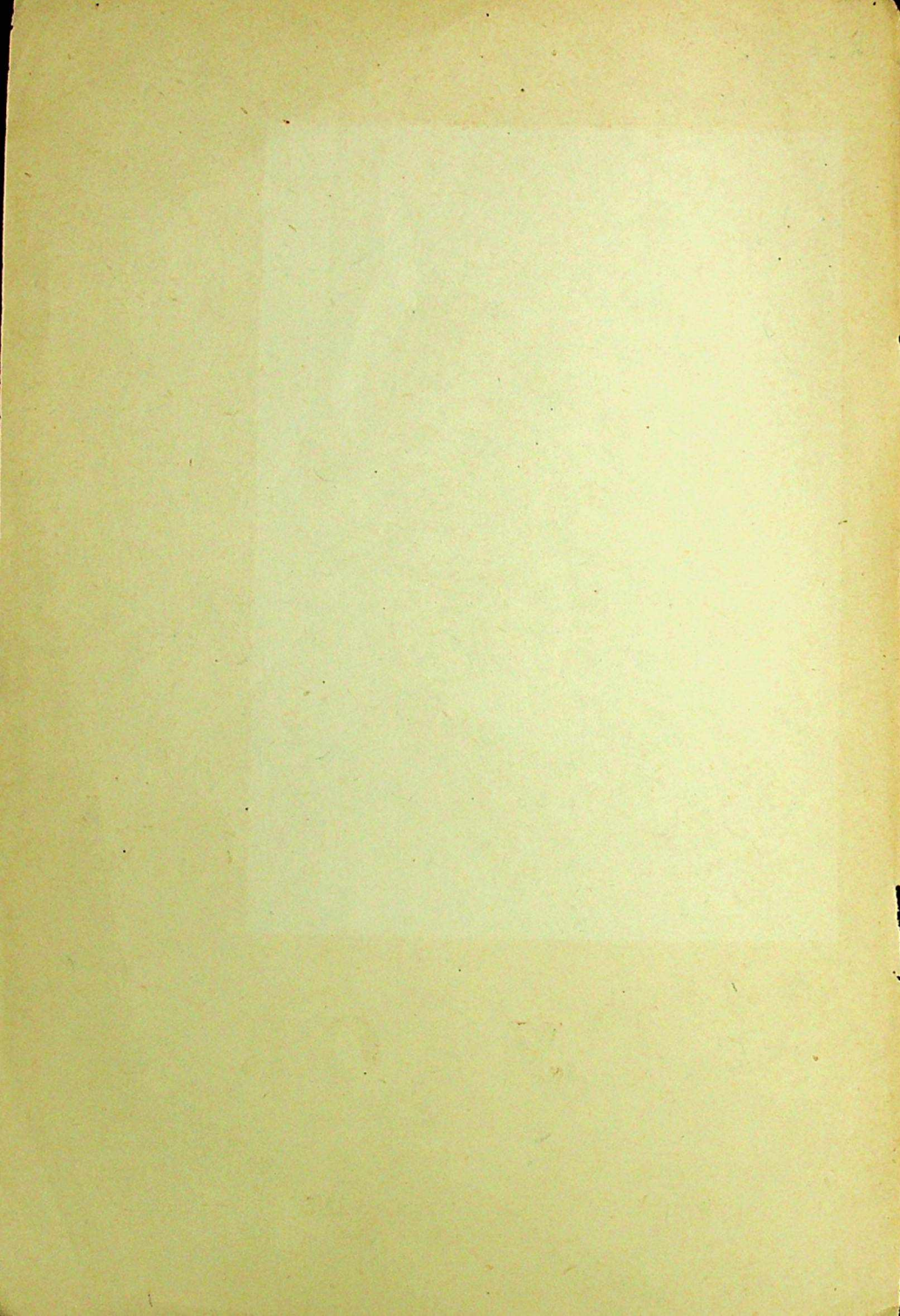
287278.

НИКОЛАЙ
ОСТРОВСКИЙ

Г У Д О К

ХАЛЬМГ ГОСИЗДАТ
ЭЛСТ — 1940

НИКОЛАЙ ОСТРОВСКИЙ

ГУДОК

Зургуднь
А. ПЛАСТОВИН

ХАЛЬМГ ГОСИЗДАТ

1940

284 278

I.

Польск жандармс слесарь Глушког алси зән'г балгъ-сна зах булнъ шугъусар шуугдж тарв. Эн зән'г цуг булнъ—шугъусар тарад, хамгин захин землянк кърти кърв. Эврәннъ нүдәрн түүг ұзхәр амтнә ик зунь адгълдцхав. Наадкснъ тер йовдлин тускар эврәннъ гертән күр—күүндвр кедж хүүвлцхав.

— Закань әлд бәәхмб? Амтиг юн-күн уга деерәс авн алад бәәцхәнә.

— Закань негхн: кен мод гартан авна—тернъ капрал болна. Шин эзд иртли бәәсмдн эн!

— Э, ода ним: дүүджлүлдж үкл уга нег өдр әмд бәәсндән ханх кергтә болна. Күчрл гидг бәәдл!

Тегәд зуг энд-тенд гарси күүндән, негндән тохрси зөрмг авц—бәрцтә болсмн.

— Көвүд, эн ююна тускар күүндджәнәт?

— Я, йир, хара бәәхәр, келән бүлүддж бәәнәвдн... Эн хорта гәәнр ю санна, түүгән кегъад бәәцхәнә. Бидн болхлаг хоосн амарн зүткнәвдн. Харадан салврчкад—

герүрн хәрдж ирнәвди. Сөнъ герүрчн ирәд, гесичн бу татхмн...

Баранкевичин заводт хойрдгч смен кәдлмшән төгс-кәджәлә. Эврәннь смендән кәдлхәр ирсн кесг олн әмтн заводин воротан үүднд баглрджацхала. Кәдлмшчнрин зәрмснь контрольн буудкар дамждад, заводин цехмүдүр ордж одла, кү алчксна тускар сонъсчкад, зәрмснь воротан үүднд тотхад үлдцхәв.

— Ю кедж зогсджацхахмт? Давдж гарцхатн гинәв! — гидж заводин медәтәвр сторож хәәкрв.

— Цаглари орхвди... Гудок ода чигн өгәд уга.

Андрій сүүлини порц нүүрсән галур хайв. Часин стрелк гурвнд өөрддг йовла. Кочегармуд наадксасн арвн минут түрүлдг смендән ирдг кәдлджәцхәсмн.

— Сонъсвч, Андрюша, Глушког ляхмуд алчкдг, — гидж, түүнә үр кочегар Дмитрусь түүнүр өөрдн йовдж кель.

Котельнүр шин смен ирдг йовла, тегәд Андрій түддж келсн үгмүд сонъсв:

--Воротан үүднд ик үүмән-шууган болджана.

— Үзвч, охранникуд тиигән гүүдг одв.

Газа буугъин дун гарв. Кочегармуд нег негнүрн хәләлдв.

— Тенд юн болджана?

Буугъин дун дәкәд гархиг күләлдәд, нег цөөкн секунд тагчг чинънлдәд бәәцхәв. Андрій давшад хәәснә (котелин) бүркәсн деер гарв. Деернь—гурвн уутъхн терз билә. Теднә негнь сәкәтә бәәдж. Тер тәәләтә терзәр заводин ворота үзгдджәв. Тенднь нег эвго юмн болджадг. Воротан өмнк цуг площадь әмтәр дүүрч оч. Нег күн, хаша деер гарчкад, тер әмтсүр үг келәд хәәкрәд бәәнә. Заводиг харджасн легионермүд нег негнәннь ардас гүүлдәд ирдәд бәәнә. Хаджуднь бәәсн машинн отделенәс котельнүр младший механик пан Струмил гүүгъад ордж ирв.

— Смен ордж кәдлх гудок юнъгад эс өгцхәнәт? Птаха хама бәәнә? Гудок өгцхәтн, — гидж әмн күчән гаргъдг тер хәәкрв.

Әмтн бийән эс сонъсджахиг медчкәд, гудокин бүркәс тәәлдг сәкдг канатас боолгъата төөлгиг механик эврән бийнь доргшан татв.

Дошгн ик күчтэггяр гудокин хяакрлгын Андрийг чочаггад оркв. Тер цугтаггынъ мартчкв. Воротад эклджах ноолдаг тер зуг үзв—тегэд гентки эн оркрглгын.

Уудн болггнар заводин дворур амти асхрлдад баав. Көдлмшчнрин өрәлнь күүкд улс.

Андрий хурдар доргшан пол деер буув.

Струмил төөлгән тавчкв. Гудокин дун зогсв. Минь ода шингкн Птахиг механик үзв.

— Альд аләтәд йовнач?

— Би терзәр хәләджәләв...

— А-а-а, терзәр хәләджәлч! Тиигхлә тооцаггян кедж гар. Чамаг көдлмш кетхә гидж нәәмәдлдж авсмн... Көдлмшән кецхәтн—гидж кочегармудур Струмил хяакрчкәд, машини отделенур гүүггәд гарч одв.

Андрий көндрл уга нег ормдан цөөкн секунд зогсв. Андрийин толггад негхи ухан орв. Бийән бәрәд, тер ухаггян хайхар седв. Болв тер ухань бийинь эзләд авчкв. Ик өндр юмн деерәс гәрәдн гиджәх күүнә зүрки метәр зүркнь көшдж одв. Минь тегәд агчмин зуур үүднур гүүдж одад, оньслчкад, түлкүринь хавтхлдж оркв. Дарунь котелмудур эргдж ирн, төөлгиг шүүрч авад татад дүүдджлгдв. Гудокин дун дәкәд чашкурдв.

— Андрий, яггджанач? Маниг цуггараг көөдж гарггь-тха гиджәнч?—гиггәд кочегармуд Птаха тал хяакрлд-цхәв.

Болв Андрий теднә үг сонгссн уга. Төөлгән дорагшан татад баав.

— Андрюшк, хайич! Цугтаггымдн көөггәд гарггчкх! —гидж Дмитрусъ эрдж сурв.

Нүүрс хамхлдж күнд лом сул гарарн шүүрч авчкад, Андрий Дмитрусин өмнәс хяакрв:

— Уүнәс гарч зулцхатн гидж көвүдт кел. Запаснояр гартн ги... Ломар цокад намаг көөхләг гарлавдн гицхәтхә...

Болв түүнә үг сонгсцхаш. Тиигхләг Андрий, төөлгән тәвдж оркв. Гудокин дун гентки уурч одв. Хойр гарарн лом шүүрчавад, баәсн бийнь нүүрснь тоормд лашгдад, хар галзн болдж одсн, нүдән цәәлзүлдж:

— Запаснояр гарч зулцхатн! Көвүд, үүринәггяр сурджанав. Амтиг цугтаг босххин кергт би гудок хяакрүл-нәв... Намаг ганцараггым цокг.. Көвүд, зулцхатн гинәв

эс гидж ломар цокхв. Шулудцхатн!—гидж үүрмүдүрн хääкрн ломан хүрүлэд авв.

Кочегармуд запасной үүднүр цугъар дарцлдцхав.

II

Андрій үүднэ төмр дегäсинь торгъчкад, үүднэ тат-дгуд хоорндн ломан шургъулчкад, төөлгән дākäd татв. Му йовдлин зәнъглäch болсн гудокин тудсн дун агъариг чичрүлэд чашкурдв. Гудокин эн дун балгъсна äмтсиг цугтаг уульнцур дууддж гаргъв. Цугъарн икär оньган öгч эн чашкурдлгъиг сонъсцхав.

Гудок чашкурдад бääв... Котельнэ үүдиг охранникүд түйкцхäv. Болв, төмрär бүрсн зузан үүдн прикладар теднэ цоклгънд зуг äрвдж уга чичрв.

—Шат авч ирцхätн! Терзүр одцхатн! Терүгиг хацхатн!—гидж капрал охранур хääкрв.

—Терзär хасн буугъин сумн толгъа деегүрн джигäd одхлаг, тегäd оч Андрій äämшгин тускиг медв.

Андрій төөлгән аргъ уга тавв. Гудокин хääкрлгън зогсв. Дäки шинäс хахаснь зулад, Андрій нүүрснэ нүкнүр гүүв.

Карабинтэ гаран öмнән сунъгъсн польск легионер терзär орхар шургъв, Птаха бärгдсн хулгън кевтägъяр нүүрснэ нүкн дотр иигән-тиигән гүүгъад бääнэ. Бунт татлгън төгсдж йовна гидж тер санв. Түүнэ теслтнь күчрдлж үүмв.

Терз уутъхн билä, легионер äрä гидж нег ээмән орулв. Түүг ардаснь түйкдж öгчälä. Тиикд Андрій кусп антрацит шүүрч авад, алгдхасн äл уга, нүкнäсн гарв. Бääсн күчән гаргъад нүүрсärн терзтал шивäd, легионерин чирägъяр тусв. Тернь оркрад одв. Нүд чирмтл чирән улан цусн болдж одв. Карабинкән унъгачкад, ардасн бärджäсн охраникүдин гар деер унв. Карабин котельнэ цементн пол деер шарджннад унв. Буугъин дун дākäd тачкнв. Андрій байрлад, улмар омглв. Терзиг чолун нүүрсär бомбардировать кегъад бääв.

Терзин ца му келдж хääкрлдсн дун гарв. Äмтн адгъмтагъар шат деерäсн газрт буулдцхав.

Андрій күч öгшгогъяр халурхдж омглв. Бүсән тääлдж

Терз уутьхн билә, легионер әрә гидж
нег ээмән орулв.

авад, давленя регулятрэс төөлгиг боов. Гудок дэкад чашкурдв. Гудокин дун түддж гарчахш, тер юнъгад гилэ Птаха бүсарн таг кегяд боочкла.

Ода Андрийин гар сул болв. Генткар бэргдхэсн аягяад, Андрий терзүр нүүрс тасрхан угагъар шивад баяв.

Ноолдандан дегд шунчкад, котельнд дэкад хойр терз баяхинь Птаха мартчкдж. Хаалгята хойр терзин шилмүд шарджнынад унад, эрсин штукатурк хуурад унхлаг, тегад оч Андрий гурвн терзд күч—күрч чалш угагъан гунддж медв. Буугъин сумд Андрийиг дэкад нүкнүрнь орулв. Нег терзэрнь карабиня үзүр шовагъад ордж ирв. Андрий баясн күчэн гаргъад тииглэн шивв. Болв наадк терзэр халгын Андрийиг дэкад хэрү нүкнүрнь орулв.

—Хуурна гидг эн!—гидж келчкэд, Андрий уулын алдв. Түүнэ сүрнь хэрв.

Икар цуцрдж муурсан тер гентки медв, тегад сөрлцгэн уурад, нүкнэнь нег булгэд суув. Андрийин хаджугъинь нег юмн өвдкүртэгъар хатхад оркв. Дэвргдсн юмиг Птаха медмджен уга шүүрад авв. Тернь, кочегармудин нүүрс норгъдг, пожарн голгъан үзүрнь баядж.

Көшад цуцрсн толгъаднь нег ухан орв.

—А-а, андуд, панск кишгонр, тадн намаг бэрэд авчкввдн гидж санджацхант! Ода хэлай!—гидж терүгиг гудокин чашкурдсн дуунд күн эс сонъсв чигн Андрий хаякрв.

Шлангур ус орулдг төгэг Андрий галзу кевэр дугърулв. Усна ур, экнд хадж ишкред брандспойтас пэргв. Түүнэ дарунь халун усн хагдад гарв. Нүүрснэ нүкн халун усна уулар дүүрв. Андрийд киигъэн авдг аргъ уга болв. Чичрсн гарарн брандспойтиг шүүрч авад, гариннь хургъдан шатан, халун усна өсрлгэнд зовдж, хагддж гарчасн халун усиг котельн тал зөрүлв.

Тегад нам бийэн алчквза гих ухан угагъар халун усиг терз тал цацад баяв. Терзин цаад бийднь оркрад чишклдсинь сонъсчкад, Андрий байрлдж зерлг күн кевтэ, тавшдж биилв. Ода котелмуд хоорнд суучкад, толгъагъан булталгъдж гаргъл уга, брандспойтиг тер эргүлад, терзсиг буслсн халун усар цутхад баяв.

Өрч дотрнь зүркнь бульглад баянэ. Котельн цугъарн

усна уурар дүүрв. Халун усн полар турглад бääв. Андрий хääснää подмуров деер гарад халун уснас бийән хальчлдж авв. Халунд бүтäd, бääдж эс чадад бääв. Гаринь шатагъад бääнää. Болв нань аргъ уга болад, сөрлцлгъән тер цааранднь кегъäd бääв.

Гудокин чашкурдсн дун балгъсар делгүднь тарад бääв.

III.

Смендән кöдлхär ирсн кöдлмшчнрин түрүн баг дунд Василек заводур ордж ирлää. Теднää хотн-хоша болдж бääсн авгъ Серегиг ягъдж алсна тускар Василек ягъад болв чигн Андрийд келхär седлää.

Василек кöдлмшчнр дунд хутхлад, сторожас бултад шургъа йовдж, нам кöдлмш кеджәсн цаглань чигн ахурн кесг дäckдж орад ирджәсмн. Василек ю-күүнднь нөкд тус болсн болад, ахиннь өөр, бүкл смен кöдлäd гартл котельнд бääдг бääсмн. Кочегарин кергин искусствиг шулугъар медж авад бääдг, шулун-шудрмг көвүнд кочегармуд дурта болдмн.

Нег дäckдж нам пан Струмил бийнь үзв, болв кочегармуд харсхла механикнь чигн гаран зангъчкад йовдж одла. Василек вагонас нүүрс буулгъхд кочегармудт нөкд болдг бääсмн, котельнүр ордг болн гардг цуг үүдинь меддг билä, тегäd үүднää цуг кочегармудиг төртән авл уга дурта цагтан котельнүр орад бääдг нүк олад авчкв. Василек нүүрснää дворур орчкад, түлчксн нүүрснää үмс асхдг бог-шоран нүкнүр орулгдсн вентиляционн өргн, труба дотр ордмн. Түүнäs төмр бахнар дамждад, нүүрснää нүкнд күрдг, тегäd тендäs хойр-гурвн кусг нүүрс унгъгачкад, котельнүр нүүрс зөөдж авдг нүкнүр ордг бääсмн. Василек эврәннь нуувчан күүнд төрүц келдмн биш, нам ахдан чигн келдмн биш. Контролермудин хавргъяр шургъад гарч оддг шамдгъа-гавшун бääдлärн кочегармудиг соньмсулад, альдас ордж ирсән медүлл уга генткн ордж ирлгънь Василекд бийднь таасгддг билä.

Андрий котельнд дотраснь оньслчкад бääдгдж, тегäd түүг алхар бääдгдж гисинь соньсхларн Василек аägъад чичрäd бääв. Котельнүр орхар седжәсн легионермүдин бääдлиг Василек зүркнь чичрдж шинджлджäv.

Легионермүдин ордг аргънь тасрхлаг Василек кем-джан кирцан уга икар байрлна. Көдлмшчнр дунд хутхлдад гүүгъад, эрлгъ эрджах метин халацар, усвксн нүлмстә нүдәр халагъад, таньдг кочегармудасн:

— Авгъ келдж өгит, эдн бардж авхларн терүгиг яях? — гигъад сурад баав.

Кочегармуд хәрү өгл уга тагчг миркилдәд баацхав. Теднә негнь терүгиг гартан авад, хооран көтлдж гарад келв:

— Амд деерән үүнәс әрл! Негмдн үүлән үзджәнә... халун деернь харгъад чи бас күзүгъән мошкулхар бәнч?

Василек түүнәс алдрад гарв. Легионермүд ю кеджә-хиг халәхәр уулын йовдж Василек гүүдж одв.

Заводин дворт баргдәд үлдсн көдлмшчнр юн болджахиг халәлдәд шинджләд баацхав. Зертә-зевтә легионермүдт авгдл уга баах, негкн күүнә хату зөрмгнь әмт нә седкл бийүрн унгъав. Күнд көдлмшт даргдсн атилдсн көлмшчнр, негкн күүнә сөрлцлгъ үзхләрн, эврбийсиннь самгъаг хамхрджасинь тодлцхав. Гудокин чашә курдсн дун тер тускар нег минутд чигн мартулджәсн уга-Птаха ягън гилч гих ухан цугъараг үүмүләд баав. Птахин гаргъджах йовдлар әмтн, нег үлү күүкд улс икар бахмдж келдәд баацхав.

— Нег күүг үклин баадлд үлдәчкәд халагъад баахдән, залус, ичхәхнтн! Ганцхарагъинь үклин амнд үлдәчкәдж...

— Баавгъанрла икар дәәллдцхәтн... — гидж аралдсн дун энд-тендәс гарлдад баав.

Күүкд улсин дуунд, гудокин дуунд болн цуг тер болджах йовудмудар халурхсн көдлмшчнр дворас гарч өгл уга баацхав. Легионермүд джидәр хатхад көөцхав. Кавалеристнр тедниг мөрәр дәврүләд, ташмгар цокад көөцхав. Хорнь буслдж аралдсн көдлмшчнр нег легионеринь мөрнәснь татад унгъачкв. Түүгиг, әрә гидж харсдж авцхав. Легионермүдин эскадрон әрә гидж көдлмшчнриг дворас көөдж гаргъв.

Василек бийдән орм олдж ядад баав. Иигән-тиигән гүүджәсн эн бичкн көвүг легионермүд үздж оркв.

— Эй, көвүн! Үүнд ю кеджәхмч? Зогс! Альдаран гүүдж йовнач? — гигъад теднә негнь хәәкрв.

Василек оln әмтн заагур гүүдж орад тоха, толгъа

хойрарн зааглад шургъа йовдж, тал дунднь ордж одв Бийән бәрәд авчкх гигъад, служебн хоодар дәврәд нү-
үрснә складур гүүв, тегәд зуг мел энд нүкнәннь тускнъ
сананднь орв...

IV

Василек нүүрснә нүкнд күрчкәд, харнъгъу нүкн дотрас
цааран орх нүк хяагъад, түүгән олдж ядад, өвдгәрн, толгъа-
гъарн нүүрснлә харгъад, харнъгъу нүкн дотр кесгтән мөл-
кәд бәäv. Тер нүкнъ шинъкән авч ирсн нүүрсәр бөгләтә
бәәдж. Тегәд Василек нүүрсиг зәәнрүләд, ик-ик кусгудинь
хәвргъшән гаргъад овалв. Тер ик кусгудин негнъ көлврәд,
Василекин нүцкн көләр өвдкүртәгъяр цокв. Василек
кинсчкәд, кесгтән уульв. Болв уульдж авчкад, кәдлмшән
дәкәд кев. Василек баахн нүк малтдж оркв. Зәәнрүлдж
нүк гаргългън улмар күнд болад йовв. Толгъа деер хәрү
бичә көлврдж унтха гигъад, нүүрсиг өөдән гаргъдж,
хол хайх кергтә болв. Нүүрснә тоорм ам-хамрарнъ дүү-
рәд бәäv. Василек нәятхәд, нольмад бәäv. Болв нүүрснә
әнъ-захнъ үзгдхш. Талдан газрт малтдж бәәх кевтәв
гидж Василек санв. Василек дәкәд уульв.

— Андрей, Андрю-ю-юшка—гигъад, бәәсн күчән
гаргъад хяакрв.

Бийинь юмар хатхсн метәр Андрей генткн өсрәд одв.
—Туфь, юн эрлгв энчн!

Арднъ нег тал Василек уульджасн болдж терүнд
медгдв. Птаха нүүрснә нүкнд гартан караби бәрдж, нү-
дән терзәс тәвл уга билә.

Брандспойт энд, хаджуднъ кевтнә. Терүгиг бүтәгъад
алчкн гисн усна ур хашнъгар терзәр гарчав. Котельнд
харнъгъу болн бүтнъгү билә.

Андрийд зәрмдән эн хамгнъ му зүүдн болдж медгд-
джәв.

—Андрюшка,—гидж нег тал мел өөрхнд Василек
хяакрв.

Деерәснъ чолун унад, Андрийиг өвдкүртәгъяр ээмәрнъ
цокв. Түүнә дарунъ байртагъяр: „Энчн бив, Васькв“!
—гидж хяакрлгънъ халгънас Птахиг бәрдж зогсав.

Мел үнн, әмд Василек терүнүр буудж йовна. Терү-
гиг хагъад алчкн гисән санхла Андрийин шүдднъ тачкнв.

—Андрюшка, энчи бив... Тенд теднэс улм икар ирдддж оркв... Мөртэ улс хашаггар дүүрнэ. Тегэд теднэ амтин ахлгчнь... Эндэс зул. Энд нүки баяна... Би терүгэр дамдждж оньдин болгын мөлкдг билэв. Зуг ода терүгиг деер күртлнэ нүүрсэр дүүрчкдж, тегэд би давдж гарч ядад баявв. —гидж Василек ахан теври баядж, чикни днь келв.

Андрийин зүркнэ догдлдж цокв.

—Хамаггас чи нааран ирвч?

—Нүүрснэ хашаггас.

—Тенд үүдн угалм...

—Би трубаггар дамдждж орвв. Тернэ у юмн! Чи чиги багтад ордж чадхмнч. Йовий, Андрюшка йовий! Тендчи кесг күн цуглрдж оркв! Чамаг алчкх гидж авгэ Остап келнэ.

Василек Андрийиг нүкнүр чирэд баяв.

—Ор, би чини ардас орнав.

Василек давшад деешан гарв. Котельнүр, унтрджах галур Птаха дакад нег халачкад, бас деешан давшв. Василек терүгиг күладжана. Андрий болггаггад предохранительднэ тавчкад, карабинан Василекд өгв. Тиигчкад эман мааджулад нүкнүр шурггад орв, асхрдж унси нүүрсиг гарарн шүүрэд ави йовдж, ара гидж деешан гарв.

Василек Андрийиг адггав. Андрий күнд ик кусг нүүрсиг шүүрч авад, нүкнүр унэггав. Василек коларн, гарарн нүүрс тииглан тулкад Андрийд нокд болв. Нег минутин дунд нүкн дүүрч одв.

Василек Андрийиг эвранны хаалггар котлв. Вентиляционн трубаггар кемр багтдж эс гарч чадхлаг яяхв гидж Андрий аамсдж санв. Василекин ардас толггагган болн эман трубан нүкар багтадж орулхарн, өрвэд өмаран йовхарн тер маш икар гиигрдж киигган авв.

V

Эдниг деешан гарси цагт, үсарэд хур орждаж. Нүүрснэ двор заводин газрин агъун газа, чолун эрсэр түүнэс зааглата баясмн.

Өördж ирдж зогсдг төмр хаалгэ үүнүр орсмн.

Иовий, Андрюшка, йовий!

Василек разведкд гарв. Василек дарунь хәрү хәрдж ирәд, хаалгъ деер күн төрүц уга гидж зәнъгль.

—Тенд хоосн вагон гурвн эрәдәр зогсджана. Вагон дорагъур орад гарч болхмн, тегәд күн төрүц үзш уга. Ардк воротан өөр күн уга. Тедниг оньслчкдж. Бидн вагон деер гарч авад, вагонас ворота деер гарад—тиигәд цааранднь теегүр әрлхгов!—гидж Василек Андрийин чикнд шимлдв.

Тедн нүүрснә ууласн буугъад, өкәдж авад, вагод заагур гүүв.

Василекин зура дегд сән болдж гарв. Сүүлин вагонь мел воротан өөрнә зогсджала. Эдн термләд кесн төмр ворота деегүр давшдж гарад, төмр хаалгын полотногъар цааран гүүв.

Василек гаран делчкәд, хойр метрт гәрәдәд, шовун мет өмннә нисәд йовв. Ахан, дахдж гүүдж йовх угаг дару-дарунь ардан эргдж хәләгъәд йовв. Андрий кәлсн гартлан гүүдж йовна. Хур өмнәснә чирәгъәрнә цокад бәәнә. Күнд хар үүлн тенъгриг бүркдж оркдж.

Андрий карабинән хаяд уга. Кемр бәрдж авхларн йилгъән уга алчкх. Намядхдан хойринь алчкад меднәв“,—

гидж алдрдж, гарсидан иткл уга йовдж санв. Завод ик хол ард үлдхлэг, подьездн төмр хаалгъ, вокзалур хаджихлэг, тегэд оч Андрий зогсад, чинань алдрдж, шавр деер суув.

—Василек, зогс, цааран гүүдж чадш угав!—гигьад хяакрчкэд, Андрий гарарн зүркән бәрв.

—Зулхмн, Андрюшка, зулхмн, эс гидж күүцэд бәрчкх.

Василек аамсдж энд тендән халачкэд, тесдж ядсн-гьар гәрәдәд йовв. Дге гитлән ивтрәд норсн Василек книтнд даарад, дākәд аагьад чичрәд, бөгчхлзәд йовв. Бальчгт лашгдсн нүцкн кōлмүдиннь амнь тасрад, менрдж оч. Төмр хаалгын шпал деер зогсчкәд, нег кōләрн наадк кōлән зүлгәд бāāv.

Андрий дегд удан суусн болдж терүнд медгдв.

—Не, болдж, Андрюшка, гүүхмн.

Птаха цуцсар эргәд, Василекин кōлүр халәгьад, биләнг метәр толгьалань наалдсн махлагыннь болн күүкд-күүнә кофт өмссн, гурв нугьслсн бāәдлинь халәгьад, минь эн бичкн кōвүнд гос болн хувц-хонр авч өгх мōнъг олдг аргъ уга, ноха мет му бāәдлдән гундрхад, хорнь буслад, гашудад, хоолнь бәргдәд таг болад бāāv.

—„А ода кусг өдмгнь чигн уга болх. Эврән бийд чигн оддг газр уга“.

—Андрюшка...—гигьад Василек эрлгъ эрсәр келв.

Андрий босв. Өткн манурсн буднд булхсн завод талас, гудокин сүркә дун чашкурдад бāāv.

—Хяакрә бāәнә,—гидж, эврәннь нөкцилиннь бахтсн дууг соньсн бāәдж тер дүүврддж аргьул келв. Ода эн гүүдж йовхш, адгьмта болсар алхмнад йовна. Василек энд-тендән ормзәд, өөрхн-өөрхнәр ишкмнәд хатрад йовна.

Өндр ик довн деерәс водокачкин өөр бāәсн, урднь кесг үзджәсн таньдг герән Птаха үзв, мел тегәд оч алдрдж гарсан иткв.

—Василек, дүм! Пацаненок!.. Васька, стервец! Бидн ода теднд нольмхвдн. Болв чини төлә теднәс өшәгьән авхв...

Андрий дүүгьән теврәд өрчдән шахв. Байр, нольмсан бултулх керг уга билә. Суулгьар асхджах метәр орджах хур дотр кен эдниг үзх билә!

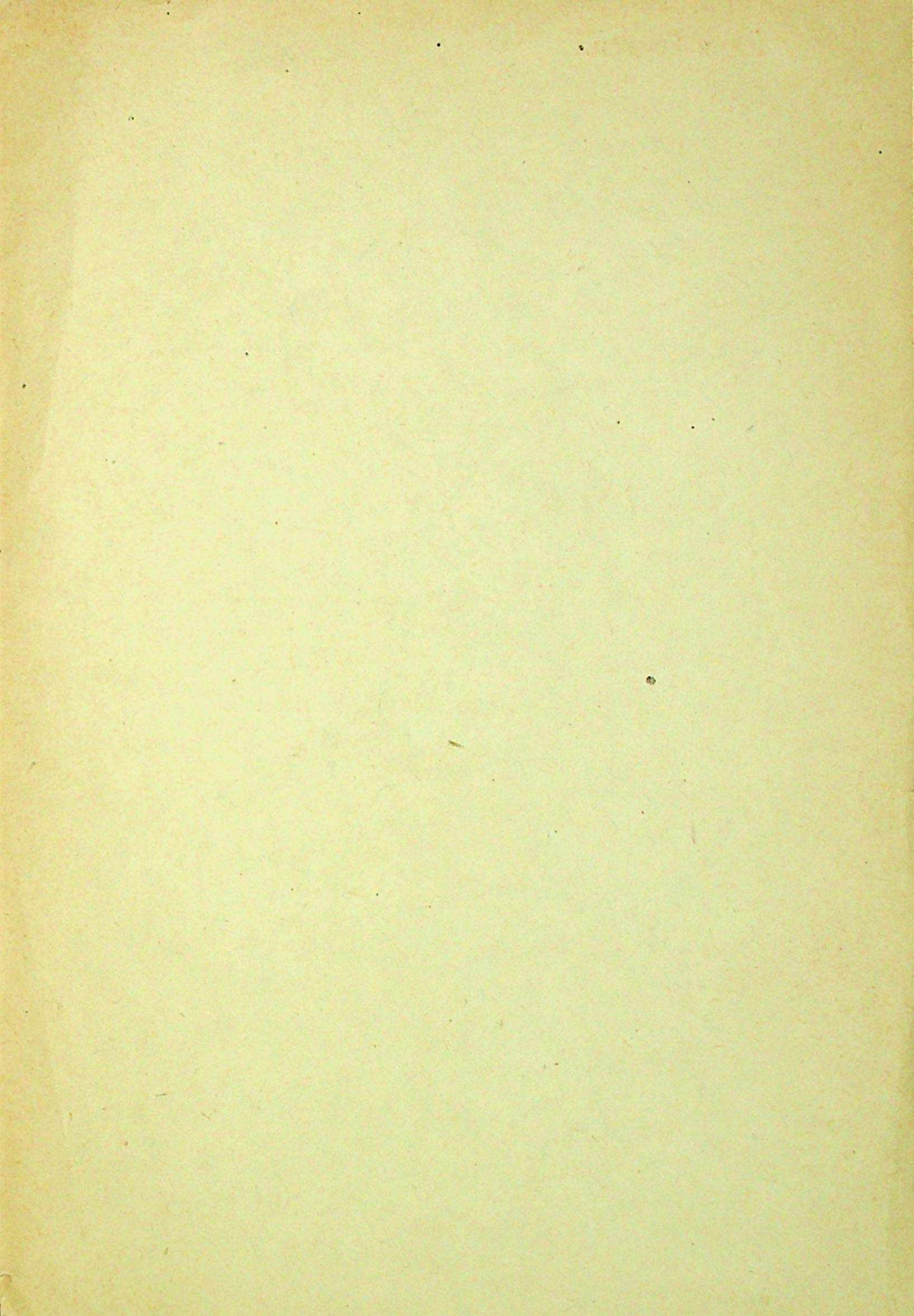
287278

Редактор перевода М. Хаглышев
Корректор Эрдиев. Н.
Тех. редактор А. Киселев.

Сдано в набор 20/II—1940 г. Подписано к печати 17/III—1940 г. Формат бумаги 60×92¹/₁₆.
Печатных листов 1. Бум. листов 1/2. Количество знаков 32.000. Тираж 3150.
Заказ № 2641. Уполн. Главлита № Н. Ч.—925.

Типография № 1 НКМП, г. Элиста

Уннь 30 ден.

20640 ✓

НИКОЛАЙ ОСТРОВСКИЙ
Г У Д О К

На калмыцком языке.